

Република Србија
МИНИСТАРСТВО
ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Број: 353-02-1521/2020-03

Датум: 19.08.2020.

Београд

На основу члана 10. Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник Републике Србије“, број 135/04, 36/09), члана 136. став 1. Закона о општем управном поступку („Службени гласник Републике Србије“, број 18/16), члана 5. и члана 37. став 5. Закона о министарствима („Службени гласник Републике Србије“, број 44/2014), члана 23. став 2. Закона о државној управи („Сл. гласник РС“, бр. 79/2005, 101/2007, 95/2010 и 99/2014), поступајући по поднетом захтеву носиоца пројекта, предузећа "ЈЕЛЕН ДО" д.о.о, из Јелен Дола, код Пожеге, Министарство заштите животне средине, Министар, доноси

Р Е Ш Е Њ Е

1. За пројекат експлоатације кречњака као ТГК и карбонатне сировине на површинском копу "Грабовик", на к.п.бр. 4/2, 7, 8/1, 8/2, 9, 10, 11, 12/2, 14, 19, 20, 24, 25, 26, 27, 28, 44/1, 44/2, 46, 48/1, 48/2, 48/3, 48/4, 49/1, 50/1, 50/2, 51/1, 51/2, 55/1, 61, 62/1, 610 све у КО Јелен До и 35, 43, 999/1, 999/2, 1000, 1910/1, 1911/1, 1911/2, 1912, 1913, 1914, 1915, 1921, 1922, 1923, 1924, 1925, 1926, 1933, 1935, 1396, 1937, 1938, 1939/1, 1940, 1941, 1947, 1948/3, 1948/4, 1948/5, 1949, 1951, 1952, 1953, 1954, 1955, 1956, 1961, 1962, 1963/1, 1963/2, 1964, 1965, 1966/1, 1966/2, 1966/3, 1967, 1968/1, 1968/2, 1969/2, 1970, 1971, 1972, 1973, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988/1, 1988/2, 1988/3, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2016, 2017, 2021, 2022, 2023, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042 2044, 2045, 2046, 2047, 2074/2, 2086, 2054/3 и 2147 све у КО Папратиште, на територији СО Пожеге, није потребна израда Студије о процени утицаја на животну средину. Координате преломних тачака експлоатационог поља „Грабовик“

Тачка	Координате	
	Y	X
1	7 429 400	4 861 750
2	7 429 200	4 861 800
3	7 429 000	4 862 100
4	7 428 880	4 862 100
5	7 428 640	4 862 300
6	7 428 640	4 862 550
7	7 429 250	4 862 550
8	7 429 700	4 862 300
9	7 429 970	4 861 810
10	7 429 850	4 861 750

2. Носилац пројекта је у обавези да испоштује све услове и сагласности и других надлежних институција у складу са посебним законом, а нарочито мере заштите животне средине из предметног Захтева (поглавље број 7), као и мере заштите животне средине са мониторингом из Студије о процени утицаја на животну средину пројекта експлоатације и прераде кречњака у лежишту „Грабовик“, код Пожеге, Решење број 353-02-657/2007-02 од 06.03.2008. године.

3. Обавезује се носилац пројекта да се по завршетку геолошких доистраживања и изради новог Главног или Допунског рударског пројекта, обрати овом органу Захтевом за одређивање обима и садржаја за ажурирање Студије о процени утицаја на животну средину пројекта експлоатације и прераде кречњака у лежишту „Грабовик“, код Пожеге, са Решењем о сагласности број 353-02-657/2007-02 од 06.03.2008.године, како би се том приликом детаљно обрадио утицај предметног пројекта на животну средину.

4. Носилац пројекта се овим решењем посебно обавезује да испоштује следеће услове и мере које су неопходне за спречавање, смањење или отклањање сваког значајног утицаја на животну средину под којима се планиране активности могу реализовати:

- 1) Решење о издавању водне сагласности, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републичка дирекција за воде, број: 325-04-00241/2020-07 од 08.07.2020. год.,
- 2) Решење којим су издати услови заштите природе за експлоатацију кречњака на површинским коповима „Грабовик“ и „Суводо“, Завод за заштиту природе Србије, 03 број 020-442/3 од 09.03.2020. године,
- 3) Услови за потребе израде Пројекта експлоатацију кречњака као техничко-грађевинског камена на ПК „Грабовик“, код Пожеге, Завод за заштиту споменика културе Краљево, број 146/3 од 21.02.2020.године,

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Носилац пројекта, предузеће "ЈЕЛЕН ДО" д.о.о, из Јелен Дола, код Пожеге, поднео је Министарству заштите животне средине захтев за одлучивање о потреби израде Студије о процени утицаја на животну средину пројекта експлоатације кречњака као ТКК и карбонатне сировине на површинском копу "Грабовик", на к.п. наведеним у Захтеву, КО Паприште, на територији СО Пожега, дана 06.08.2020. године, заведен под бројем 353-02-1521/2020-03.

Уз захтев су приложени попуњени упитници за одлучивање о потреби израде студије о процени утицаја на животну средину.

Носилац пројекта је уз поднети захтев приложио следећу неопходну документацију:

- Решење којим се усваја регистрациона пријава, Агенција за привредне регистре Републике Србије, Регистар привредних субјеката, БД 54334/2017 од 26.06.2017. године,
- Извод о регистрацији привредног субјекта, Република Србија, Агенција за привредне регистре, од 23.11.2018. године,
- Решење о сагласност на Студију о процени утицаја на животну средину пројекта експлоатације и прераде кречњака у лежишту „Грабовик“, на катастарским парцелама број: 35, 43, 24, 25, 26, 27, 28, све у КО Јелен До и катастарским парцелама бр. 1948/5, 1949, 1969/2, 1971, 1951, 1972, 1973, 1981, 1980, 1949, 2016, 2017, 2021, 2022, 1912, 1913, 1948/4, 2028, 2031, 2036, 2037, 2044, 2045, 2046, 2047, 2034, 2040, 2041, 2042, 1991, 1992, 1997, 1998, 2029, 1985, 1986, 1995, 1996, 1968/2, 1970, 1993, 1994, 1999, 2000, 2030, 2033, 1989, 1990, 2035, 2147, 2032 све у КО Папратиште, општина Пожега, Министарство заштите животне средине Републике Србије, број 535-02-657/2007-02 од 06.03.2008. године,
- Потврду о резервама, Министарство ресурса и енергетике, Комисија за утврђивање и оверу резерви минералних сировина, број 310-02-00819/2008-06 од 12.03.2009. године,
- Решење којим се предузећу А.Д. „ЈЕЛЕН ДО“ из Јелен Дола одобрава експлоатација кречњака са проширеног експлоатационог поља „Грабовик“, општина Пожега, Министарство рударства и енергетике, број 310-02-0608/2009-06 од 17.11.2009. године,

- Решење којим се предузећу А.Д. „ЈЕЛЕН ДО“ из Пожеге одобрава извођење рударских радова по Допунском рударском пројекту експлоатације кречњака на површинском копу „Грабовик“ Јелен До, Министарство рударства и енергетике, број 310-02-01076/2010-06 од 02.12.2010. године,
- Решење којим се предузећу А.Д. „ЈЕЛЕН ДО“ из Јелен Дола одобрава употреба и коришћење рударских објеката изведених по Главном и Допунском рударском пројекту реконструкције постројења К-1 за дробљење кречњака из лежишта „Грабовик“ у Јелен Долу, Министарство рударства и енергетике, број 310-02-0840/2008-06 од 28.07.2010. године,
- Решење којим се инвеститору Грађевинском предузећу „Ратко Митић“ из Београда, кречана и каменолом погона у Јелен Долу, одобрава употреба новопроектваног објекта силоса на катастарској парцели 55 КО Јелен До, Секретаријат Скупштине општине пожега, број 6-351/445 од 06.04.1970. године,
- Решење којим се грађевинском предузећу „Ратко Митић“- ООУР Фабрика креча и камена из Јелен Дола одобрава употреба и коришћење новопроектваног магацина за смештај експлозивних материја капацитета до 10.000 kg експлозива, 10.000 ком. електро штапина и 5.000 м спорогорућег штапина, на локацији Јелен До, катастарска парцела 1946 КО Папратиште,, општина Пожега, Републички секретаријат за привреду, 02 број 351-49/77 од 12.12.1977. године,
- Решење којим се грађевинској радној организацији „Ратко Митић“ основној организацији удруженог рада Фабрика креча и камена „Јелен До“ одобрава употреба новопроектваних инвестиционих објеката примарног дробиличног постројења за дробљење и транспорт камена и ТС 10/0,4 kV и далековаода 10 kV у Јелен Долу, Комитет за урбанизам, грађевинарство и стамбено-комуналне делатности општине Пожега, 04 број 351-411/86 од 12.09.1986. године,
- Решење којим се усваја захтев „Јелен До“ А.Д. за производњу и промет грађевинског материјала, Јелен До и издаје се употребна дозвола за употребу и коришћење изграђене МБ трафо станице 10/0,4 kV, 2x1000(630) kVA „СЕПАРАЦИЈА К1-II“ и напојног кабловског вода 10 кВ на кат. парцели број 55/1 КО Јелен До, Општинска управа општине Пожега, Одељење за урбанизам, грађевинарство и стамбено комуналне делатности, 03 број 351-126/05 од 17.02.2006. године,
- Решење којим се усваја захтев инвеститора „Јелен До“ А.Д. за производњу и промет грађевинског материјала из Јелен Дола и издаје се употребна дозвола за употребу и коришћење реконструисаног дробиличног постројења К-1, на катастарској парцели 55/1 КО Јелен До, Општинска управа Пожега, Одељење за урбанизам, грађевинарство и стамбено-комуналне делатности, 03 број 351-201/08 од 02.12.2008 године,
- Уговор о извршењу услуга, са фирмом „ЕКСЛОЗИВИ РУДЕХ“ број 69 од 21.01.2020. године,
- Уговор о складиштењу, са фирмом „ЕКСЛОЗИВИ РУДЕХ“ број 191 од 27.03.2019. године,
- Условe заштите природе за експлоатацију кречњака на површинским коповима „Грабовик“ и „Суводо“, које је издао Завод за заштиту природе Србије, 03 број 020-442/3 од 09.03.2020. године,
- Услови за потребе израде Пројекта експлоатацију кречњака као техничко-грађевинског камена на ПК „Грабовик“, код Пожеге, Завод за заштиту споменика културе Краљево, број 146/3 од 21.02.2020.године,
- Извештај о испитивањима карактеристика отпадних и површинских вода на локацији „ЈЕЛЕН ДО“ д.о.о., Заштита на раду и заштита животне средине „Београд“ д.о.о., Лабораторија за заштиту радне и животне средине, број 24-1-0306-1/19-01 из марта 2019. године,

- [illegible]

- Извештај о мерењу квалитета ваздуха у зони утицаја каменолома Јелен До, у периоду од 17.06.2019. – 28.06.2019. године, Заштита на раду и заштита животне средине „Београд“ д.о.о., Лабораторија за заштиту радне и животне средине, број 21-389/2 од 08.07.2019. године,
- Извештај о мерењу квалитета ваздуха у зони утицаја каменолома Јелен До, у периоду од 06.12.2019. – 11.12.2019. године, Заштита на раду и заштита животне средине „Београд“ д.о.о., Лабораторија за заштиту радне и животне средине, број 21-1359/2 од 24.12.2019. године,
- Извештај о мерењу емисије загађујућих материја у ваздух, Заштита на раду и заштита животне средине „Београд“ д.о.о., Лабораторија за заштиту радне и животне средине, број 21-326/6 од 05.04.2019. године,
- Извештај о мерењу емисије загађујућих материја у ваздух, Заштита на раду и заштита животне средине „Београд“ д.о.о., Лабораторија за заштиту радне и животне средине, број 21-715/7 од 16.07.2019. године,
- Извештај о испитивању нивоа буке у животној средини, у дневном, вечерњем и ноћном интервалу која настаје приликом рада опреме и уређаја на локацији каменолома, дробиличног постројења, постројења за сепарацију камена и опреме за производњу грађевинског материјала власништво „ЈЕЛЕН ДО“ д.о.о., Заштита на раду и заштита животне средине „Београд“ д.о.о., Лабораторија за заштиту радне и животне средине, Одељење за акустичка испитивања и опрему под притиском, број 24-2-715/6 од 24.06.2019. године,
- Препис листа непокретности број 73 КО Јелен До, Републички геодетски завод, Служба за катастар непокретности Пожега, број 952-1/2020-226 од 25.02.2020. године,
- Препис листа непокретности број 230 КО Папратиште, Републички геодетски завод, Служба за катастар непокретности Пожега, број 952-1/2020-226 од 25.02.20 године,
- Подаци о непокретности из базе података катастра непокретности Републичког геодетског завода Србије.
- Копија плана катастарских парцела бр.: 73, 46, 49/1, 50/1, 51/2, КО Јелен До, 1911/1, 1912, 1913, 1914, 1915, 1921, 1922, 1923, 1924, 1925, 1926, 1941, 1948/3, 1948/4, 1948/5, 1949, 1951, 1952, 1953, 1968/1, 1968/2, 1969/2, 1970, 1971, 1972, 1973, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988/2 и 1988/3 КО Папратиште, Републички геодетски завод, Служба за катастар непокретности Пожега, број 953-1/2020-44 од 23.06.2020. године
- Уверење којим се потврђује да је простор који обухвата експлоатационо поље „Грабовик“ предузећа „Јелен До“ д.о.о. обухваћен Просторним планом општине Пожега („Сл. лист Општине Пожега“ бр. 8/13), који је издало Одељење за урбанизам, грађевинарство, стамбено - комуналне послове и заштиту животне средине Општинске управе Пожега, 03 број 350-134/2020 од 05.06.2020. године,
- Потврда да се ПК „Грабовик“ не налази у зони санитарне заштите изворишта, ЈКП „Наш дом“ Пожега, број 1269/1 од 01.06.2020. године,
- Обавештење по захтеву за сагласност на техничку докуменатацију у погледу мера заштите од пожара, Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Ужицу, 09.31 број 217-8917/20 од 23.06.2020. године,
- Решењем о издавању водне сагласности, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републичка дирекција за воде, број: 325-04-00242/2020-07 од 08.07.2020. године,
- Допунски рударски пројекат експлоатације кречњака као техничко-грађевинског камена и карбонатне сировине на површинском копу „Грабовик“ - Јелен До, Рударско-геолошки факултет, Универзитета у Београду, 2020. године,
- Извештај о техничкој контроли (ревизији) Допунског рударског пројекта експлоатације кречњака као техничко-грађевинског камена и карбонатне сировине на површинском копу

„Грабовик“ - Јелен До, који је израдио предузеће „CONTRACTOR“ д.о.о. из Београда у марту 2020. године, број 40/20 од 26.03.2020. године,

- Макролокација пројекта,
- Ситуациони план постојећег стања радова на површинском копу у „Грабовик“, Р= 1:2500,
- Ситуациони план стања радова на крају X године експлоатације (завршно стање) на површинском копу „Грабовик“, Р= 1:2500,
- Ситуациони план стања радова на крају X године (завршно стање) са приказом одводњавања површинског копа, Р= 1:2500,
- Ситуациони план завршног стања радова након извршене рекултивације на површинском копу „Грабовик“, Р= 1:2500.

Предметни пројект се не налази на листи пројеката за које је обавезна процена утицаја, али се налази на листи (II) тј. на листи пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину, што је утврђено у складу са Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину («Службени гласник Р.Србије» број 114/08, и то под тачком 2, подтачка 1.

Површински коп „Грабовик“ на којем се врши експлоатација кречњака као техничко-грађевинског камена и карбонатне сировине отворен је 1974. године. Налази се у атару села Јелен До, на самом завршетку Пожешког басена, на удаљености 10 km од Пожеге а од Чачка 26 km, непосредно с леве стране државног пута Ужице - Пожега - Чачак, а са магистралном железничком пругом Београд - Бар спојено је краком Пожега - Чачак. Такође, у близини површинског копа кречњака протиче и река Западна Морава. Територијално припада општини Пожега.

У оквиру експлоатационог поља „Грабовик“ налазе се две примарне дробилице:

1. нова прим. дробилица налази се на катастарској парцели 49/1 КО Јелен До,
2. стара прим. дробилица налази се на катастарској парцели 51/2 КО Јелен До.

Парцеле на којима се налазе примарне дробилице у такође су власништву Носиоца пројекта.

Постојеће стање отвореног дела копа карактерише одступање од пројектованих решења како у погледу висина етажа, тако и у погледу формирања етажних равни. Тренутно, постоји тринаест етажа са котама 431, 444, 463.5, 480, 495, 507, 524, 540, 557, 568, 583, 601 и 604. Ситуациони план постојећег стања радова на површинском копу „Грабовик“, дат је на Прилогу 2. Висина етажа је променљива и креће се од 3 м до 20 м, са углом етажних косина између 600 и 750. За прилаз етажама постоје путеви са десне стране површинског копа (гледано од коте 431 m.n.v. па навише). Планира се наставак експлоатације у границама већ одобреног експлоатационог поља.

У досадашњем веку површинског копа, експлоатација кречњака одвијала се дисконтинуалним системом уз претходну фрагментацију применом бушачко-минерских радова. Исти систем експлоатације предвиђен је и новим Допунским рударским пројектом из 2020. године.

Бушење минских бушотина Ø89 mm врши се бушилицом Atlas Copco ROC F6 (или бушилицама сличних карактеристика). Послове везане за бушење и минирање изводиће фирма ангажована од стране инвеститора. За минирање се користе експлозивни домаће и стране производње.

Утовар равнот кречњака врши се са хидрауличним багерима JCB, а транспорт камионима TEREX TA 30 и MAN 41.400, а као помоћне машине користиће се булдозер и утоварачи. За дробљење кречњака је инсталирано дробилично постројење. Дробилично постројење је типско са издвајањем јаловине. Капацитет је довољан да се постигну потребне количине фракција. На копу се налазе два оваква постројења истих карактеристика и раде по истој технолошкој шеми.

Одлагање јаловине ће се вршити са североисточне стране копа где ће се формирати простор од око 3,7 ha на парцелама Носиоца пројекта, на малој удаљености од завршне контуре копа.

Потенцијална опасност од загађивања ваздуха у животној средини у највећој мери је у функцији дисперговања ситних фракција прашине са сувих површина и дистрибуције, под утицајем ветра, изван рударског комплекса.

Активне етаже на површинском копу и одлагалишту (површински емитери) и путеви камионског транспорта (линијски емитери) у одређеним природним условима (дефицит влаге, висока температура, повећана брзина ветра) постају значајни емитери прашине. Додатном емитовању доприносе, у мањој мери, рударске машине и технолошка опрема непосредно у раду на откопавању, транспорту и одлагању.

На основу изложених разматрања може се констатовати да уз примену мера за спречавање и смањивање негативних утицаја неће настати значајне промене у квалитету и стању животне средине локалитета ширег подручја површинског копа „Грабовик“ тако да се може закључити да овај објект испуњава услове са становишта заштите животне средине.

При раду мотора са унутрашњим сагоревањем у животној средину се са издувним гасовима емитују следећи полутанти: угљенмоноксид CO , угљендиоксид CO_2 , азотни оксиди NO_x , сумпордиоксид SO_2 , VOCs, алдехиди, чађ и др. Садржај штетних компоненти у издувним гасовима зависи од режима рада, оптерећења и снаге мотора. Имајући у виду да се ради о малим емисијама загађења одређивање поља концентрације гасова нема практичног значаја. Процена утицаја показује да су зоне утицаја локалног карактера, односе се на мали простор непосредно око извора штетности и најчешће се простиру унутар откопаног простора (у радној околини). Могућност појаве неповољног утицаја прекомерне буке у радној околини постоји у свим фазама експлоатације на површинском копу. Извори буке су рударске машине за откопавање, транспорт и помоћне радове: бушилице са компресорима, багери, булдозери, камиони, аутоцистерне.

Процена нивоа буке за рецепторе удаљене од 400 m од граница експлоатационог поља показује да се не очекује значајан утицај буке из технолошког процеса експлоатације на површинском копу „Грабовик“ пошто нивои буке не прелазе дозвољене вредности које на пример за групу пословно-стамбених подручја, IV зона, износе 50-60 dB. Ово значи да је задовољен услов минимално потребне удаљености површинског копа кречњака од најближих стамбених објеката у функцији заштите од буке. Бука која потиче од рударских активности углавном ће утицати на запослене на месту извођења радова. Због тога ће морају предузети одговарајуће мере заштите у циљу спречавања неповољног утицаја буке на раднике.

На терену на коме се налази лежиште површинског копа „Грабовик“ може се очекивати угроженост животне средине од вибрација минирањем пошто се експлоатација кречњака на овом површинском копу врши применом бушачко-минерских радова. При пројектовању технологије бушачко-минерских радова потребно је водити рачуна о сеизмичком дејству на објекте који се налазе у близини површинског копа. У том смислу потребно је одредити максималну количину експлозива која се сме истовремено активирати при извођењу минирања.

Планиране рударске активности на површинском копу „Грабовик“ неће утицати на хидрогеолошки режим експлоатационог поља и окружења. Узимајући у обзир геолошке услове лежишта, технологију експлоатације кречњака и обим наведених активности као и утврђени ниво подземних вода, експлоатација кречњака на површинском копу „Грабовик“ неће проузроковати промену режима подземних вода на предметном подручју.

Хидролошки режим на подручју експлоатационог поља „Грабовик“ неће бити измењен планираним рударским радовима. Концепција заштите од површинских вода површинског копа „Грабовик“ било да се ради о води која се слива са околног сливног подручја или директно излученој у зону површинског копа након падавина, јесте њено гравитацијско спуштање у најнижу тачку површинског копа и акумулирање у водосабирник/таложник и затим евакуација избистрене воде гравитацијски у поток Суводо и затим у реку као коначни реципијент.

Технолошки процес експлоатације кречњака на површинском копу „Грабовик“ проузрокује, до одређеног нивоа промену односно деградацију првобитне морфолошке и педолошке структуре терена и земљишта и издвајање штетних материја - минералне прашине у ваздушну средину, у одређеној концентрацији. Основни утицај се односи на погоршање структуре горњег слоја у току рударских активности који се може јавити као последица откопавања горњег слоја и његовог неадекватног одлагања, као и мешања горњег слоја са доњим и другим неплодним материјалима, као и промене намене земљишта у околини копа. Услед откопавања лежишта

кречњака је настао вештачки морфолошки облик, што је условило промену и нарушавање морфолошких и естетских карактеристика постојећег природног амбијента.

С обзиром да је карактер и обим рударских радова такав да овом подручју није могуће повратити првобитни морфолошки изглед, обавеза је носиоца пројекта да технолошким процесом експлоатације, односно активностима одлагања јаловине и техничком рекултивацијом, обради завршну геометријску контуру копа тако да се новоформирани простор у функционалном и естетском смислу што боље прилагоди постојећем природном амбијенту.

На основу сагледавања и анализе технолошког процеса експлоатације кречњака на површинском копу „Грабовик“ процењује се да топлотно оптерећење услед примене одговарајуће опреме за откопавање, транспорт, помоћне операције и одлагање на површинском копу неће утицати на топлотни биланс подручја. Неопходно је нагласити и да у процесу експлоатације кречњака на површинском копу „Грабовик“ нема извора јонизујућег или нејонизујућег зрачења.

Локација дефинитивно нема алтернативу, јер је локација лежишта кречњака природно дефинисана. Ово још више добија на значају ако се зна да се не ради о новом објекту, већ о наставку радова на постојећем објекту. Примењена технологија дефинисана је искуствено, технички и економски доказана за дате локацијске услове. У конкретном случају површинског копа „Грабовик“ ради се о комбинацији дисконтинуалне технологије откопавања са гравитацијским транспортом и тракастим транспортерима до дробиличног постројења. У циљу максималног скраћења транспорта ломљеног камена камионима-дамперима, примарна полумобилна дробилица се поставља што ближе откопном фронту и са напредовањем откопног фронта и она се помера.

Услед експлоатације кречњака на површинском копу „Грабовик“ је већ уништено постојеће природно станиште у оквиру подручја рудника. На анализираном простору по завршетку експлоатације биће спроведене мере за смањивање негативних утицаја на животну средину ради обезбеђивања обнављања биолошког и пејзажног карактера подручја. Ово је могуће реализовати кроз очување горњег слоја, садњу аутохтоних биљних врста што би обновило постојећу разноликост врста.

При заступљеној техничкој концепцији, капацитету, примењеној опреми и режиму рада, не постоји опасност од могућих удеса који би угрозили животну средину. Према прелиминарним проценама предметни објекат не спада у групу ризичних објеката који могу угрозити животну средину или нарушити постојеће стање, са становишта могућих удеса, уз услов примене планираних и пројектованих мера заштите од прашине и осталих физичких и хемијских штетности у технолошком процесу површинске експлоатације кречњака.

Са становишта одрживог развоја и настојања локалне самоуправе и шире заједнице, постојање насеље Јелен До се може оценити као „врло неповољно“ и са непоправљивим демографским приликама. Иако има развијене јавне садржаје, насеље је у фази „гашења“ насеља.

Према развојној мрежи центара и насеља на територији општине Пожега, насеље Јелен До је сврстано у трећу категорију насеља - тзв. „насеља са специфичном функцијом“. Ово се првенствено односи на „индустријски карактер“ подручја обухваћеног планом, односно на претежно развијену индустријску делатност која уједно представља и основни развојни правац овог дела општине.

Носилац пројекта, односно експлоатације, је откупио повредиве објекте који се налазе северозападно у односу на постојећи површински коп „Грабовик“, на катастарским парцелама 1986, 1988/3 и 1968 КО Папратиште, што је повољније у односу на претходно стање.

На катастарским парцелама: 1991, 1992 и 1966/1 КО Папратиште налазе се индивидуалан домаћинства. Домаћинства на наведеним катастарским парцелама, и ако се налазе у границама одобреног експлоатационог поља, неће бити угрожена наставком експлоатације на ПК „Грабовик“ јер се не налазе у правцу наставка рударских радова. Од пројектоване завршне контуре ПК „Грабовик“, објекти на катастарској парцели 1991 удаљени су 122 метра ваздушном линијом, објекти на катастарској парцели 1992 удаљени су 114 метра мерено ваздушном линијом док су објекти на катастарској парцели 1966/1 удаљени су 235 метра ваздушном линијом.

Основне опасности по здравље становништва као последица рударских активности на површинском копу „Грабовик“ су емисија прашине и буке. До сада нису регистроване неуобичајене стопе обољевања као последице изложености потенцијалном загађењу, које води порекло са копа. Будући да коп на овим просторима егзистира више деценија, претпоставка је да би већ дошло до испољавања одређених обољења, која би се могла довести у везу са емисијом потенцијалних загађења са предметног копа.

Поређењем пројектних решења из Допунског рударског пројекта на основу ког је одобрено извођење рударских радова (Решење број 310-02-0608/2009-06 од 17.11.2009. године) и Допунског рударског пројекта који је израђен 2020. године, наводимо битне чињенице које се односе на домен заштите животне средине и у односу на Студију о процени утицаја на животну средину пројекта експлоатације и прераде кречњака у лежишту „Грабовик“, општина Пожега, на коју је издато Решење о сагласности издато од стране Министарства заштите животне средине, број 353-02-657/2007-02 од 06.03.2008. године:

1. **Локација рударских радова је непромењена.** Тренутно стање рударских радова у фебруару 2020. године је у оквиру одобреног експлоатационог поља Решење број: 310-02-0608/2009-06 од 17.11.2009. године, којим је одобрена експлоатација кречњака као техничко-грађевинског камена и карбонатне сировине у лежишту „Грабовик“ Општина Пожега са годишњим капацитетом од 330 000 м³ на рок од 25 година).
2. Новим ДРП-ом планира се наставак експлоатација у границама одобреног експлоатационог поља с тим што је координата Y 7 428 800 експлоатационог поља (према Решењу број 310-02-0608/2009-06 од 17.11.2009. године) увучена за 80 m и сада је на 7 428 880.
3. Систем површинске експлоатације у **технолошком смислу је непромењен**, односно нема промене технолошког процеса експлоатације.
4. Годишњи капацитет на који је добијена сагласност је 900.000 t/ годишње, док је годишњи капацитет експлоатације предвиђен ДПР 400.000 t/годишње. Према претходно наведеном годишњи **капацитет је смањен на 45 %**.
5. Наведено смањење капацитета може **значајно да смањи интензитет штетних утицаја на животну средину** у смислу смањења емисије гасова, прашине и буке.
6. Новим ДПР-ом код дробиличног постројења је предвиђено **обарање прашине** помоћу система са специјалним млазницама са ултразвучним распршивањем капљица воде и стварање **фине водене завесе**.
7. **Обезбеђено је власништво над парцелама** на којима ће се према пројекту вршити експлоатација кречњака у наредних 10 година.
8. Када је у питању **инфраструктура** у околини површинског копа иста **је непромењена**.
9. Носилац пројекта, односно експлоатације, **је откупио повредиве објекте** који се налазе северозападно у односу на постојећи површински коп „Грабовик“, на катастарским парцелама 1986, 1988/3 и 1968 КО Папратиште, **што је повољније** у односу на претходно стање.
10. На катастарским парцелама: 1991, 1992 и 1966/1 КО Папратиште налазе се индивидуалан домаћинства. Домаћинства на наведеним катастарским парцелама, и ако се налазе у границама одобреног експлоатационог поља, неће бити угрожена наставком експлоатације на ПК „Грабовик“ јер се не налазе у правцу наставка рударских радова. Од пројектоване завршне контуре ПК „Грабовик“, објекти на катастарској парцели 1991 удаљени су 122 метра ваздушном линијом, објекти на катастарској парцели 1992 удаљени су 114 метра мерено ваздушном линијом док су објекти на катастарској парцели 1966/1 удаљени су 235 метра ваздушном линијом.
11. Основне опасности по здравље становништва као последица рударских активности на површинском копу „Грабовик“ су емисија прашине и буке. До сада нису регистроване неуобичајене стопе обољевања као последице изложености потенцијалном загађењу, које води порекло са копа. Будући да коп на овим просторима егзистира више деценија, претпоставка је да би већ дошло до испољавања одређених обољења, која би се могла довести у везу са емисијом потенцијалних загађења са предметног копа.
12. У претходном периоду кроз пројектна решења уграђене су мере заштите животне средине у циљу смањења могућих утицаја на животну средину и њиховог довођења на прихватљив ниво,

чиме је постигнут висок ниво поузданости и еколошке безбедности укупног система експлоатације.

13. На предметној локацији **успостављен је систем мониторинга** чинилаца животне средине, односно праћења загађујућих материја у ваздух и квалитета отпадних и површинских вода као и мерење нивоа буке у животној средини, у дневном, вечерњем и ноћном режиму рада.
14. Такође, узет је у обзир и план Носиоца пројекта да **за две до три наредне године изврши** доистраживање голошких резерви и **проширење експлоатационог поља**.

Допунским рударским пројектом из 2020. године **не мења се локација пројекта, не мења технологија експлоатације и прераде минералне сировине**. Једина измена у односу на ДРП и Студију на коју је Министарство заштите животне средине дало сагласност 2008. године је **значајно смањење годишњег капацитета**.

У конкретном случају површинског копа „Грабовик“, новим Допунским рударским пројектом када је у питању део технолошке линије – дробиличног постројења, предвиђено је значајно побољшање кад је у питању отпашивање. Наиме, **честице прашине обарају се помоћу система са специјалним млазницама са ултразвучним распршивањем капљица воде и стварање fine водене завесе („Дуст суппресион систем“)**. У млазницама се уз помоћ компресора ултразвучно разбијају молекули воде до нивоа микронских капљица (мање од 5 микрона) које везују (агломеришу) лебдеће честице прашине и обарају их.

Према свему наведеном, закључује се да постоје аргументи за констатацију да у овом тренутку **није потребна израда Студије** о процени утицаја на животну средину пројекта Експлоатације кречњака као техничко-грађевинског камена и карбонатне сировине на ПК „Грабовик“ код Пожеге, већ да се процена утицаја спроведе када се изврши доистраживање резерви и проширење експлоатационог поља.

Поступајући по предметном захтеву овај орган је, сагласно члану 10. став 1. и 2. а у вези са чланом 29. Закона о процени утицаја на животну средину («Сл. гласник Р.Србије» број 135/04, 36/09), обавестио заинтересоване органе, организације и јавност, при чему нико од наведених није у законском року доставио примедбе на горе наведени захтев.

Носилац пројекта је огласио поднети захтев дана 07.08.2020. године, службеном на сајту Министарства <http://www.ekologija.gov.rs/obavestenja/procena-uticaja-na-zivotnu-sredinu/>, као и у дневном листу „ДАНАС“, од 08.08.2020.године. У вези са изложеним, одлучено је као у диспозитиву овог решења.

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ: Против овог решења може се изјавити жалба Влади Србије, путем овог органа, у року од 15 дана од дана пријема решења, односно од дана обавештавања заинтересоване јавности о донетом решењу.

Достављено:

- наслову
- Сектору за надзор и предострожност у животној средини
- архиви